
РЕКОМЕНДАЦІЇ
ОРГАНАМ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ
ЩОДО ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ОКУПАЦІЇ
ТА ВИКЛИКІВ У ПРОЦЕСІ РЕІНТЕГРАЦІЇ
ТОТ АР КРИМ ТА м. СЕВАСТОПОЛЬ
ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ТЕРМІНІВ,
ПОВ'ЯЗАНИХ З КОЛАБОРАЦІОНІЗМОМ

Андрій Щекун, Юрій Смелянський

Без підтримки громадян України, які на момент початку окупації були тим чи іншим чином вбудовані в систему суспільно-політичних, економічних, інформаційних, освітніх та інших відносин у державі в цілому та регіоні Кримського півострова та мали ресурс впливу на свідомість окремих частин основної маси населення України в цілому, території Кримського півострова або іншої території нашої держави, яке постійно проживало на тимчасово окупованих територіях, дії окупаційних сил не мали б успіху або принаймні були б дуже ускладнені. Встановлення, зміцнення та функціонування окупаційного режиму було б неможливим без допомоги громадян України.

Деокупація українських територій, особливо тих, які тривалий час перебували в окупації, ставить як необхідність два масштабні завдання:

1. Відновлення справедливості у тому вигляді, в якому громадська думка визнала б це відновлення справедливим по відношенню до осіб, які стали на шлях колабораціонізму під час війни та окупації.

2. Забезпечення національної безпеки у довгостроковій перспективі у контексті

можливостей явних та прихованих колабораціоністів надавати допомогу агресорам по всій території України та, зокрема, на деокупованих територіях.

У цьому контексті стратегічним завданням щодо забезпечення національної безпеки у довгостроковій перспективі є питання мінімізації можливостей для колабораціоністів діяти на користь агресора на території України.

На сьогодні кримінальним кодексом України надається загальне визначення колабораціонізму. Відповідно до цього визначення практично будь-який громадянин України може бути звинувачений у колабораціонізмі. Крім того, такий підхід посилює проблематику питань кадрового голоду на деокупованих територіях.

Колабораціонізм багатоаспектний і без чіткого визначення видів та прояви колабораціонізму неможливо відновити справедливість у цьому важливому питанні процесів реінтеграції деокупованих територій та забезпечити позитивний результат державної політики з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України.

З огляду на важливість та актуальність питання експертами рекомендується виконати

Постанову Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Стратегія реінтеграції в Україну тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь: проблемні питання, шляхи, методи та способи», затвердженої 22 вересня 2016 року, в якій зазначено в пункті 2. підпункту 1) абзацу 3:

– прийняти закон України «Про колабораціонізм та очищення влади (люстрацію) в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі».

Громадськість неодноразово зазначала про необхідність виконання Постанови Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Стратегія реінтеграції в Україну тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь: проблемні питання, шляхи, методи та способи», прийнятої 22 вересня 2016 року, що є аргументованою необхідністю та базовим важливим документом у формуванні та реалізації державної політики України з питань деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України.

У підсумку з вищезазначених обґрунтувань пропонуємо наступні рекомендації:

I) Верховній Раді України та комітетам Верховної Ради України розробити та прийняти Закон України «Про колабораціонізм та очищення влади (люстрацію) в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі» на виконання пункту 2. підпункту 1) абзацу 3 Постанови Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Стратегія реінтеграції в Україну тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь: проблемні питання, шляхи, методи та способи», прийнятої 22 вересня 2016 року.

II) Президенту України, голові Верховної Ради України забезпечити виконання пункту 2. підпункту 1) абзацу 3 Постанови Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Стратегія реінтеграції в Україну тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь: проблемні питання, шляхи, методи та способи», прийнятої 22 вересня 2016 року.

Враховуючи рекомендації експертної спільноти та відповідно вже існуючої вищезазначеної Постанови Верховної Ради України доцільно розглянути питання нових термінів та їх лексичне визначення у майбутньому законодавстві України, що, сподіваємося, буде розроблено та прийняте в найближчий час.

Пропонуємо до проекту Закону України «Про колабораціонізм та очищення влади (люстрацію) в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі» наступні терміни у сфері гуманітарної політики та їх визначення:

1. Освітній колабораціонізм – добровільне зайняття керівних посад в освітніх установах на тимчасово окупованих територіях України, інших територіях Російської Федерації; знищення/участь у знищенні українських книг, навчальних матеріалів, наочних посібників; організація, проведення, участь у освітніх заходах, що мають на меті милітаризацію та зміну свідомості учнів, схвалення їх до підтримки держави-окупанта Російської Федерації, схвалення ведення війни проти України, готовність до участі у війні проти України на стороні держави-агресора Російської Федерації; публічні заяви щодо підтримки окупації території України; ведення агітації, роз'яснювальної роботи на користь держави-окупанта, у тому числі заклики, агітація про вступ на службу до збройних сил, інших підрозділів держави-агресора

Російської Федерації; публічне схвалення ведення війни проти України; заклики до знищення держави України та її громадян.

2. Науковий колабораціонізм – добровільна передача результатів наукових досліджень та наукових розробок на користь окупаційній адміністрації Російської Федерації; участь у російських наукових проектах; у наукових проектах, що фінансуються або спів фінансуються російською стороною; участь у наукових та/або науково-практичних конференціях, симпозиумах, круглих столах, інших заходах з обговорення або обміну науковими досягненнями, технологічними розробками тощо, що проводяться на території держави-агресора, на окупованих територіях України, відео-конференціях, що проводяться російською стороною та /або за участю представників російської сторони. У тому числі, що фінансуються або спів фінансуються російською стороною; публікація наукових статей, інших матеріалів за підсумками наукових досліджень у російських виданнях чи фінансованих повністю чи частково російською стороною.

Добровільне зайняття керівних посад у наукових установах на тимчасово окупованій території України; публічні заяви щодо підтримки окупації території України з боку Російської Федерації; ведення агітації, роз'яснювальної роботи на користь держави-окупанта, у тому числі заклики, агітація про вступ на службу до збройних сил, інших підрозділів держави-агресора; публічне схвалення ведення війни проти України; заклики до знищення держави України та її громадян.

3. Релігійний колабораціонізм – добровільна згода та переорієнтація діяльності релігійної громади та лідера релігійної громади на користь окупаційній адміністрації

Російської Федерації. Вчинені дії релігійної організації/громади та духовних наставників щодо сприяння окупації суверенної території держави України, встановленню та функціонуванню окупаційного режиму Російської Федерації. Організація збору допомоги, заклики до надання допомоги у релігійних громадах, серед віруючих та інших соціальних групах для збройних формувань Російської Федерації, інших громадсько-політичних структур держави-агресора; публічне схвалення ведення війни проти України; заклики до знищення України та її громадян, які ведуть війну проти України. Психологічна підтримка та ідеологічне заохочення у свідомості людей на ведення війни проти України, вбивства громадян України, участь у військових злочинах на території України.

4. Інформаційний колабораціонізм – добровільне керівництво, відкриття та забезпечення функціонування засобів масової інформації (ЗМІ) на тимчасово окупованій території України, що виконують роль пропаганди Російської Федерації; співпраця з окупаційною адміністрацією Російської Федерації в інформаційній сфері; участь у створенні антидержавних наративів, що направлені на формування сприйняття громадянами України, які проживають на тимчасово окупованих територіях та територіях інших держав, та її політики як ворожої нелюдської щодо мешканців тимчасово окупованих територій України; участь у пропаганді та просуванні ідей «російського світу» у ЗМІ; створенню та поширенню контенту інформаційної пропаганди та агітації про вступ на службу до збройних формувань Російської Федерації, інших громадсько-політичних структур держави-агресора; публічне схвалення ведення війни проти України;

заклики до знищення суверенітету, територіальної цілісності України та її громадян; заклики до насилля та розпалювання міжнаціональної ворожнечі.

5. Культурний колабораціонізм – добровільна згода, співпраця громадянина України та його дії, що спрямовані на допомогу окупаційній адміністрації Російської Федерації на тимчасово окупованій території України у сфері культури, наслідком яких є знищення матеріальної і нематеріальної культурної спадщини та системи культурних цінностей української політичної нації; добровільне зайняття керівних посад в установах культурного простору на тимчасово окупованих територіях України, інших територіях Російської Федерації; публічні заяви щодо підтримки окупації території України; ведення агітації, роз'яснювальної роботи на користь держави-окупанта, у тому числі заклики, агітація про вступ на службу до збройних формувань Російської Федерації, інших громадсько-політичних структур держави-агресора; публічне схвалення ведення війни проти України; заклики до знищення України та її громадян.

Дії, що спрямовані на допомогу окупаційній адміністрації Російської Федерації у знищенні культури та системи цінностей української політичної нації, виражаються в експропріації рухомих експонатів культурної спадщини з му-

зеїв та виставкових комплексів на тимчасово окупованій території України, музеїв та виставкових комплексів на території інших держав, де вони демонструвалися, включаючи приватні колекції; переміщення експонатів культурної спадщини з тимчасово окупованої території України на інші території, що належать чи пов'язані з державою-окупантом; підготовка та проведення ремонтних та/або реставраційних робіт на об'єктах культурної спадщини на тимчасово окупованих територіях України, які ведуть до знищення та/або руйнування цих об'єктів, ліквідації їхньої історичної цінності; зміна цільового призначення територій, на яких розміщені об'єкти культурної спадщини; проведення археологічних розкопок; дії, що обмежують вільне функціонування української мови та мов корінних народів на території України; перепрофілювання та зміна репертуару театрів на тимчасово окупованих територіях України як інструменту прийняття цінностей «руського світу»; заборона та реалізація заборон чи добровільна відмова на прокат та/або демонстрацію кінофільмів українського виробництва на тимчасово окупованих територіях України; незаконне вивезення культурних цінностей за межі тимчасово окупованої території України; знищення української національної ідентичності.